

IZGRADNJA ŽUPNE ZAJEDNICE PO OBNOVI OBITELJSKE ZAJEDNICE

prof. dr. sc. Milan Šimunović

Dok govorimo o obitelji prenositeljici života i vjere treba voditi računa o pojama koje ju sve više rastaču, a na što su još pred 20-tak godina upozoravali i najviši crkveni autoriteti, a to su: indiferentizam, čak i ‘zamor i nesposobnost’ što se tiče vjerovanja, ‘diktatura relativizma’ i ‘duhovna pustinja’, sve do ‘globalizacije ravnodušnosti prema Bogu’. Nije samo na djelu isključivanje Boga, već se sve manje ‘vjeruje i u čovjeka’, bez ‘čvrstih točaka’ za budućnost. I zato se Crkva (Izv. sinoda) posvećuje jačem slušanju konteksta i izazova vezanih uz obitelj, te poduzimanju novih pothvata u pravcu ‘nove evangelizacije’ ili ostvarenja ‘Evangelija obitelji’.

1. Kriza – prilika za novo propitivanje o vjeri – u obitelji?

Očito je da nadiranje sekularizma možemo smatrati alarmantnim. Nemali broj pastoralnih djelatnika s pravom je zabrinut što se brojne obitelji sve više udaljuju iz života župne zajednice i da se u njima sve manje događa međugeneracijsko prenošenje vjere, što se najčešće vidi kod ‘traženja krštenja’, Prve pričesti i Krizme za djecu, bez nekog zalaganja, posebno što se tiče gubitka svijesti za Dan Gospodnjeg. Na neki se način ponavlja Isusova situaciju i suočavanje s nevjerom, čak i sa strane samih učenika kojima je njegov govor bio ‘tvrd’ (usp. Iv 6, 60).

S pravom se postavlja pitanje: odakle i kako krenuti da se ‘zahvate obitelji’? Pritom ipak valja imati pred očima činjenicu da prodiranje Evangelijsa u život pojedinih osoba i obitelji (danas *nova evangelizacija*) redovito je ‘posao na dužu stazu’ i traži veliku strpljivost. Nema magičnih i čudesnih formula. Potreban je *pastoralni realizam*. Svi smo zapravo ‘suočeni i osobno s nevjerom’, a to znači da nam *na putu vjere* valja dosta poraditi na sebi kako bismo

bili prikladniji instrument prenošenja vjere, pitajući se: kako ‘pobuditi nadu’ i ‘pričati o Bogu’ koji jedini može čovjeku otkriti istinu njegova postojanja (slučaj Isusa i Samarijanke)? Zato nam valja produbiti naše poslanje u ovom daleko ‘drugačijemu svijetu’, ne dopustiti da nama zavlada strah i nemoć. Štoviše, Gospodin upravo sada od nas traži *intenzivniju odluku vjere*, po kojoj želi spašavati i ovaj naš sekularizirani svijet (sa sve brojnijim isfrustriranim obiteljima).

Na crtici *promoviranja “Evangelija obitelji”* (usp. Izv. bisk. sinoda, Relatio, 4), uz sposobnost za slušanje njene stvarnosti, nužno je *upirati pogled u Krista kako bi se novom svježinom i poletnošću razmislio o Objavi*, prenošenoj u vjericu Crkve, suočavajući se u Isusovu svjetlu sa svim izazovima. Dakako, u tom je smislu *potrebna korjenita obnova čitave pastoralne prakse*. Otud nužnost obnove formacije prezbitera, đakona, kateheta i ostalih djelatnika, kroz veće uključivanje samih obitelji (Relatio, 37), te u isto vrijeme i izbjegavanja otpora promjenama, a to znači napuštanja konformizma, bez straha od novine, s nadom protiv svake nade (sv. Pavao). Još je krajem osamdesetih godina veliki hrvatski umnik V. Bajšić rekao: “Nije li baš tada kad je sve zatvoreno i kad ne vidimo niotkud nikakvih mogućnosti, kad je sve odtrajalo i uzalud, upravo čas da se dogodi nešto posve novo, sasvim neočekivano?” Zato se traži *hrabrost i kreativnost*, posebice u situaciji jakog individualizma.

2. Obiteljsko obilježje župne zajednice na crtici ‘Crkve izlaska’ – ‘Crkve među – i u kućama’

U nas se dugo vremena govori o nužnosti strukturalnih promjena župne zajednice (usp. HBK, *Župna kateheza u obnovi župne zajednice* – 2000.), otvorene trajnoj evangelizaciji, kako bi bila svjedočka i misionarska zajednica. Ključno je, prije svega, pitanje stvarne evangeliziranosti crkvene zajednice (usp. Pavao VI, EN). Stoga se ponovno mora aktualizirati *pitanje sakramentalizacije bez prave evangelizacije*, ‘trošenja snaga’ uglavnom na djecu, a relativno malo ili ništa na katehezu odraslih (i obitelji)? U tom se pravcu u nas posljednjih 15-tak godina radi na tome kako bi župa više postajala ‘dinamička struktura’, ‘zajednica zajednicâ - živih vjerničkih krugova’ ili čak ‘zajednica obitelji’. U vrijeme kada se ‘našla u nevolji’ što se tiče prenošenja vjere, župi su potrebne manje zajednice koje bi se (u ‘dijaspori kršćanstva’) skupljale, zajedno učile i ‘uzajamno se nosile’ i djelovale. Zato je nužna jača molitva Duhu Svetomu.

U prvome je redu nužno *stvarati klimu ‘obiteljskog ozračja’ te intoniranosti cjelokupnog pastoralala u župi ‘kao velikoj obitelji’*, u bratsko-sestrinskim odnosima (kroz liturgiju i druga okupljanja), s ‘uskrsnom’ atmosferom. Uz

više ‘zajednicâ’, koje mogu biti ‘prostor’ za intenzivniji rast i življenje po vjeri te dinamiziranje života župne zajednice, posebno mjesto imaju ‘*obiteljske zajednice*’ čiji je zadatak promišljanje u vjeri osobnog i obiteljskog života (za što postoje već neki dobri materijali). Dakako, *župni (domovi) prostori moraju se više ‘otvoriti’ za djelovanje takvih zajednica i, inače, za susretanje i stimuliranje zajedničarskih oblika života i pripremanje za ‘misije’ i izvan crkvenih prostora, kako bi se ostvario evangelizacijski proces ‘širih razmjera’.*

To znači da je, imajući pred očima sve raskršćanjeniju situaciju, *nužno više ‘zahvaćati’ ljudе tamo gdјe žive*. Na crtici “Crkve izlaska - na periferije” i napuštanju nekih “suhoparnih shema” (papa Franjo), te promoviranja “Crkve među – u – kućama ljudi” (Sinoda 2013.), vodeći posebno računa o ‘zahvaćanju’ sve distanciranijih obitelji, *valja misliti na tzv. dislocirana okupljanja, pa i samim obiteljima/privatnim kućama*. Uostalom, Novi zavjet dosta svjedoči o važnosti kuće ili doma. Isus savjetuje učenicima da podu u kuće (usp. Mt 10, 11-14). Upravo se danas, u novoevangelizacijskom hodu Crkve, aktualizira pitanje tzv. personaliziranog pastorala, te usredotočenosti na mjesta gdje ljudi žive. Zato tzv. “*oikos-formula*”, po mišljenju mnogih, predstavlja *prakršćanski misionarski termin* i jednu od perspektiva nove evangelizacije, u svijesti da je Crkva dugo vremena djelovala/slavila u domovima/obiteljima, dok nije ‘prešla’ u bazilike.

Posebnost obiteljskog okupljanja sastoji se i u činjenici da je kuća (stan) pogodno mjesto nalaženja više obitelji-prijatelja; tu je prilika da se nađu i oni članovi obitelji (susjedi) koji rijetko (ili nikad) dolaze u župu, te doživi daleko veće suočavanje sa životom, odnosno s radostima i teškoćama današnjih obitelji. Dakako, kada je riječ o obitelji ne misli se samo na roditelje i djecu, već i na širu obitelj, osobito bake i djedove i dr., koji mogu imati ključnu ulogu u prenošenju vjere. U ‘pustinji života’ moguće je otvarati ‘duhovne oaze’ za sve koji ‘traže’.

3. Diferencirani i ‘umreženi’ pothvati (župni centri i obitelji) – u suodgovornosti

Među nužne mehanizme za provođenje obiteljskog pastoralu u novim prilikama svakako spada formacija obiteljskih animatora, bez kojih se ne mogu dogoditi kvalitetniji pomaci već u klasičnim oblicima obiteljskog pastoralu, a osobito pokrenuti nove inicijative. Važno je promicanje obiteljskih ekipa za pomoć u obiteljskom pastoralu, u novim oblicima rada u obiteljskim zajednicama i s povremenim *okupljanjima u obiteljima/kućama*, što može biti ‘spasenosno’ osobito za mlađe obitelji. Tu je presudna uloga educiranih vjernika laika (a gdje su nestali brojni teolozi?), u prepostavci da se dogodi i njihovo pravo vrednovanje. Jer bez ‘drugačijega’ uvažavanja i angažiranja laika ne

mogu se očekivati posebni pomaci. Laici mogu pomoći da obitelji ne budu samo ‘objekt’ već suodgovorni ‘subjekt’ u planiranju pastorala.

Očito da ‘kućni prostor’ diktira i drugačiji stil susretanja, s puno fleksibilnosti i smisla za ‘takt’ i komuniciranje sa strane voditelja. Tu bi, uz više varijanti ‘nalaženja’ (od običnog druženja – razgovora – molitve) postupno trebalo ići i prema primjeni modela ‘kateheze kao slavlja’ (‘celebratio catechética’) s *molitveno-slavljeničkim i poučnim dijelom*, te s osobitim naglaskom na ‘dijeljenju životnih iskustva i vjere’ i prihvaćanju nekih ‘zadaća’ što se tiče svjedočenja i prenošenja vjere. Takve male ‘obiteljske/kućne zajednice’ omogućuju ‘slobodniji prostor’ za razmjenu ‘mišljenja i iskustava’ u životu u vjeri, za ‘ozdravljenje odnosa’, za pomaganje u životnim (obiteljskim) krizama, i dr. Zašto vjernici slabo ‘religiozno razgovaraju’, ne umiju ‘govoriti iz vjere’, i to (pravo) na temelju Objave i učenja Crkve, štoviše zašto su ‘šutljivi/nijemi’?

Na kraju, situacija nas nuka na daleko veću sinkronizaciju župnih okupljanja, od crkvenih do obiteljskih prostora. To prepostavlja i pomak u shvaćanju *lika svećenika/župnika*, na crt i drugačijega vrednovanja evangelizacijskog, a ne samo administrativnog aspekta. *Sutrašnji svećenik trebat će, na crt i nove evangelizacije, biti više misionar-animator-komunikator i koordinator* (uz pomoć prikladne literature), a manje administrativac. Jer, ne možemo se miriti sa ‘stagniranjem Crkve’ (papa Franjo) i osipanjem, uz odlazak dijela vjernika, nekih i ‘latalica bez korijena’ (*isto*), u razne pokrete i zajednice, neke i bez osnovne poveznice sa životom župne zajednice. Temeljno je pitanje kako unijeti istinu Evandželja više u život obitelji, s ciljem da joj se pomogne biti ‘ono što treba biti’, te kako povezivati ‘liturgiju zajednice’ sa ‘liturgijom obitelji’? Je li moguća ovakva ‘pastoralna kreativnost’ kako bi se ‘vjerničkim jačanjem obitelji’ dinamizirao život cijele župne zajednice, kao ‘velike obitelji’, ‘seoske česme’ (sv. Ivan XXIII.), ‘zdenca Sihara’ (usp. Iv 4, 4-14) za sve ljude? Radi li se o ‘utopiji’ ili prilogu ‘novoj stvarnosti’ Crkve?